

Les exportacions gironines: amb camí per recórrer

Les empreses gironines estan cada cop més abocades a l'exportació.

Encara els queda, però, molt de camí per fer i molts de mercats per explorar

Tot i que les empreses gironines han tingut des de fa temps el seu punt de mira en els mercats exteriors, d'ençà de l'inici de la crisi econòmica sembla que la necessitat d'obrir-se a nous mercats s'ha fet més patent. Un repàs a les dades mostra que les empreses gironines van en la bona direcció, tot i que encara tenen poca presència als mercats amb més potencial de creixement.

RICARD RIGALL I TORRENT > TEXT

L'economia gironina ha estat tradicionalment oberta cap a l'exterior. Tot i que les dades històriques són escasses, tot sembla indicar que, després d'una etapa autàrquica, a la dècada dels seixanta es produeix una obertura notable de l'economia gironina cap a l'exterior. Aquesta expansió s'ha anat accentuant fins arribar al moment actual. Les dades reflectides a l'acta de la Cambra de Comerç de Girona del 6 de desembre de 1979 indiquen que el 1978 Girona va exportar per un valor total de 10.691 milions de pessetes, per darrere de Tarragona (11.527) i Barcelona (145.899). Segons Datacomex, el 1995 les exportacions gironines s'acostaven als 1.044 milions d'euros (17.974 al conjunt de Catalunya, 14.674 a Barcelona i 1.884 a Tarragona), mentre que l'any 2011 s'acostaven

als 4.047 milions (54.955 al conjunt de Catalunya, 42.322 a Barcelona i 7.142 a Tarragona). De 1995 a 2011, la contribució gironina a les exportacions del conjunt de Catalunya va passar del 5,8 % al 7,4 %.

Aquesta vocació exportadora s'ha traduït en un augment sostingut al llarg del temps en el nombre d'empreses exportadores a Girona. Mentre que, segons dades de l'ICEX, l'any 2000 hi havia a les nostres comarques 1.624 empreses que exportaven, l'any 2011 el nombre d'empreses exportadores s'havia pràcticament duplicat, ja que va passar a ser de 2.943. En plena crisi econòmica, les empreses que exporten han augmentat un 23 % del 2007 al 2011. I això malgrat que a Girona predomina la petita i mitjana empresa. Que en els mercats internacionals altament competitius hi trobin el seu lloc les pimes gironines és

En la darrera dècada s'ha duplicat el nombre d'empreses gironines exportadores

PORTS DE LA GENERALITAT

un fet esperançador de cara al futur. Certament, les tecnologies de producció que estan agafant més embranzida actualment permeten produir productes competitius sense necessitat d'assolir grans escales de producció. Les empreses gironines han d'aprofitar les oportunitats que generen aquestes tecnologies.

Al mateix temps que ha augmentat el nombre d'empreses exportadores i el volum i el valor de les exportacions, també ha canviat de manera significativa al llarg del temps la composició d'aquestes exportacions per sectors econòmics. Segons Datacomex, el 1995 el primer sector exportador estava constituït per les semimanufactures —que representaven el 24,8 % del total de les exportacions—, seguit de les manufactures de consum (22,9 %), aliments (21,2 %), béns d'equipament (18,0 %), béns de con-

sum durador (5,8 %) i sector de l'automòbil (5,0 %). Setze anys més tard, el 2011, mentre que les semimanufactures mantenen el seu pes relatiu (24,5 %) els aliments l'han gairebé doblat (39,6 %) i s'han convertit en el principal sector exportador. Per contra, les manufactures de consum han disminuït dràsticament el seu pes fins a gairebé una tercera part des de 1995 (8,6 %), i els béns de consum durador representen ara una sisena part del que representaven el 1995 (1,1 %). Per la seva banda, els béns d'equipament han disminuït lleugerament el seu pes fins al 16,6 %, i el sector de l'automòbil ho ha fet fins al 5,3 %. En uns mercats, com s'ha dit anteriorment, altament competitiu, l'èxit de les empreses rau en l'elaboració de productes diferenciats que generin un valor afegit elevat. En aquest sentit, les dades semblen indicar que les empreses

>> Moll comercial del port de Palamós. Tres mercants operant-hi: un carregant biomassa d'origen forestal i els altres dos descarregant ciment i barita, respectivament.

El gruix de les exportacions es concentra a la Unió Europea, en països amb poc creixement econòmic

OROL PUIG

>> *Estació de mercaderies d'Adifa Portbou. El transport ferroviari, tot i créixer en el darrer any, és encara residual.*

gironines estan fent els deures, tot i que el pes de les exportacions amb alt contingut tecnològic encara és baix.

La tendència a orientar-se cap a productes diferenciats de més valor afegit, però no necessàriament de superior nivell tecnològic, es pot intuir si s'analitzen productes concrets. Segons dades de la Cambra de Comerç de Girona, el 1978 el suro i les seves manufactures representaven la principal exportació, amb un import de gairebé 1.412 milions de pessetes. La resta de productes eren cotó (1.284 milions), maquinària mecànica (979 milions), fusta i manufactures (707 milions), maquinària i aparells elèctrics (686 milions), tèxtils sintètics (542 milions), zinc (492 milions), vehicles de transport (479 milions), productes químics (443 milions) i sabates (392 milions). Dissent anys després, el 1995, les màquines i aparells mecànics representaven el 9,9 % de les exportacions, seguits per aparells i material elèctric (8,8 %), paper i cartró (7,2 %), cotó (6,9 %), filaments sintètics o artificials (6,1 %), carn (5,9 %), suro i

manufactures (5,6 %) i els vehicles automòbils (5,3 %). Avui, el sector de la carn ha augmentat molt considerablement el seu pes, i l'any 2011 representava el 23,8 % del total de les exportacions gironines, seguit de les màquines i aparells mecànics (8,4 %), els vehicles automòbils (6,1 %), matèries plàstiques i manufactures (5,9 % i 238 milions), aparells i material elèctric (5,3 %), productes farmacèutics (4,8 %), preparats alimentaris (4,0 % i 164 milions) i paper i cartró (4,0 %).

La crisi econòmica ha contribuït a canviar la composició de les exportacions. Des de l'inici de la crisi, els sectors que més han augmentat les exportacions en termes percentuals —i considerant només aquells sectors que exporten més d'un milió d'euros— són la rellotgeria (amb un augment del 726 % de 2007 a 2011), el cafè (640 %), els teixits de punt (340 %), les pells (250 %), les llavors oleaginoses (238 %), els residus industrials (157 %) o els teixits tècnics (145 %). Pel que fa a les principals indústries exportadores, les exportacions del sector carnihan augmentat un 68 % en aquest període. També

Els mercats amb més potencial de creixement segueixen pràcticament inexplorats

han augmentat les de matèries plàstiques i manufactures (54 %), els aparells i material elèctric (10 %), els productes farmacèutics (45 %) i els preparats alimentaris (120 %). Per contra, les exportacions de màquines i aparells mecànics han disminuït un 7 %, el paper i cartró un 12 % i els vehicles automòbils un 20 %.

La destinació de les exportacions segueix sent un punt dèbil de les empreses gironines. La gran majoria (un 79 %) segueix tenint com a destinació els països de la Unió Europea. La resta d'Europa rep un 7 % de les exportacions, Àsia un 6 %, Amèrica un 5 %, Àfrica un 2 % i Oceania no arriba a l'1 %. Aquesta composició pràcticament no ha canviat en les darreres dècades. Destaca el poc pes de les exportacions als Estats Units (1,5 % del total), que no arriben ni a la meitat de les que tenen com a destinació l'Amèrica Llatina (3,6 %). Pel que fa a les exportacions a la resta de països de la Unió Europea, la part més important té com a destinació França (41 %), seguida d'Itàlia (13 %), Alemanya (11 %) i Portugal i el Reg-

ne Unit (7 %). És evident que el gruix de les exportacions es concentra en països amb poc creixement econòmic en el moment actual, i amb pobres perspectives en el futur més immediat. Els mercats amb més potencial de creixement —tant en termes de nombre com de capacitat adquisitiva dels consumidors—, especialment l'Amèrica Llatina i Àsia, segueixen pràcticament inexplorats.

Tot i la vocació exportadora de les empreses gironines, actualment moltes empreses veuen en l'exportació una sortida a la manca de vendes a casa. Però, més enllà de ser una sortida a la producció en períodes en què la demanda interna flaqueja, el comerç exterior ha de representar, com ha estat en el passat per a moltes empreses, una aposta decidida de les empreses gironines. De la seva competitivitat exterior i de la seva capacitat de generar valor afegit depèn el benestar present i futur dels gironins.

Ricard Rigall i Torrent és professor d'economia de la Universitat de Girona.

>> *Terminal de contenidors TERCAT al Port de Barcelona, punt de sortida de la majoria de les exportacions gironines amb destí a l'Àsia.*

El comerç exterior ha de representar una aposta decidida de les empreses gironines més enllà dels períodes en què la demanda interna flaqueja